

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DÈM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

E. A. Poulopol și C. G. Vasiliu. — *Regimul presei în legislația comparată.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție s. II.* — Amnestie. — Contestație la executare. — Recurs asupra fondului.

(Vasile G. Tolea cu Ministerul Public).

Curtea de Apel din București, s. IV. — Faliment. — Continuarea comerțului. — Respingerea cererei. —

(I. Nactigal cu Frații Cohn).

Tribunalul Ilfov, s. I c. c. Contencios Administrativ. — Salariu — Funcționar. — Lipsă dela serviciu.

(Nestor Alexandrescu cu Regia Monopolurilor).

Studiu asupra regimului presei în legislația comparată

Presa periodică și mai ales ziarele cotidiene au devenit resortul cel mai important al vieții politice, iar cărțile sunt agentul cel mai puternic asupra gândirii profunde și durabile ale omenirii. Ast-fel că, astăzi, libertatea presei este un principiu adânc înrădăcinat în moravurile societății moderne. Principiu născut din declarația drepturilor omului și proclamat de constituția franceză din 1791 care afirmă că: «libera exprimare a gândirii și a opiniilor e unul din drepturile cele mai prețioase ale omului» și că «orice cetățean poate vorbi, scri și tipări în mod liber cu condiția de a răspunde de abuzul acestei libertăți în cazurile determinate de lege», a pus astfel una din principalele baze ale dreptului public. Libertatea presei se va înscrie în mod natural printre drepturile fundamentale pe cari le proclamă constituțiile contimporane și regimul presei va avea un caracter eminentemente constituțional. Constituțiile tuturor țărilor îl menționează și îl reglementează. Pentru precizarea dispozițiilor constituționale și pentru traducerea în articole a acestor enunțări principiale, legi speciale sunt indispensabile. Inșă aceste legi nu au sub toate constituțiile aceeași latitudine în ceea ce privește stabilirea normelor relative la presă. Unele constituții, ca de exemplu cea cecoslovacă (art. 113) și cea poloneză (art. 105), enunță principiul, garantează libertatea presei în mod formal și lasă legislatorului ordinar grija de a fixa răspunderea

pentru abuzul acestei libertăți. Altele determină larg de tot în ce sens vor fi edictate legile speciale. Astfel constituția germană dela Weimar proclamă că libertatea presei este un drept în limitele legilor generale (art. 118), consacrand astfel libertatea deplină a unei reglementări a regimului presei, însă în cadrul legilor existente. Continuând examenul vom vedea că constituții ca cea sârbo-croato-slovenă fixează dinainte regulele cari vor trece în regimul presei.

Astfel articolul 13 din această constituție, precizează și completează enunțarea principiului de libertate al presei, cu dispozițiuni detaliate și cu stabilirea regimului responsabilității pentru infracțiunile eventuale. Textul adaugă că «o lege specială asupra presei va determina întinderea și modalitățile responsabilității persoanelor pentru delictele comise».

În fine, descripțiile constituționale sunt și mai stricte cum e cazul constituției române de astăzi. Articolul 25 dispune că nici o lege excepțională nu se va putea înființa în această materie. Specifică în mod expres că garantează tutulor libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile prin grai, prin scris și prin presă, fiecare fiind răspunzător de abuzul acestor libertăți în cazurile determinate în codul penal care în nici un caz nu va putea restrânge dreptul în sine. Articolul 26 completează această dispoziție indicând persoanele responsabile. Această dispoziție constituțională, face ca legea fundamentală din 1923 să fie una din cele mai liberale în această privință și stabilește filiația sa istorică și juridică cu declarațiile drepturilor omului din 1791, cu proclamația de la Islaz din 1848 și cu constituția din 1866, realizând în fine și dorința delegaților la cea constituantă. Prin glasul stângerii liberale de atunci s'a cerut, fără succes, ca libertățile individuale (deci și libertatea presei), asigurate prin proiectul viitoarei constituții, să fie declarate ca drepturi naturale ale omului după exemplul constituției franceze din 1791. Apoi ca sancțiune să se adauge un alineat în care să se prevadă că «nici o lege, nici un regulament sau articol introdus în vr'o lege să nu poată restrânge aceste drepturi în nici un caz, nici să creeze penalități excepționale în

aceste materii». Putem spune că regimul constituției actuale își are originea sa, perfect națională, în aceste deziderate. O lege a presei, pentru a fi constituțională, va trebui să se conformeze dispozițiilor codului penal în ceea ce privește delictele, iar în privința persoanelor responsabile va trebui să adopte sistemul de răspundere fixat prin art. 26 al constituției.

Când însă legile constituționale ale unei țări nu conțin nici o dispoziție relativă la presă, și cum libertatea presei e un drept individual nediscutat, atunci dreptul comun va trebui să fie aplicat. Pentru aplicarea acestui principiu se va considera că nici o măsură preventivă nu va trebui să fie edictată decât pentru a evita clandestinitatea și că orice delict de presă nu va fi altceva decât un delict de drept comun comis pe cale de presă, cum reese din caracterul legislațiilor anglo-saxone. Căci singura metodă adevărată pentru reprimarea delictelor de presă e aplicarea dreptului comun.

Legile de presă nu trebuie să pedepsească decât faptele, ne mai cunoscând delict de opinie sau tendință. Justiția eternă poate cunoaște intențiile, căci pornește de la intenție pentru a califica faptul. Cea umană trebuie să porneasă înainte de toate de la fapt, și apoi cu cea mai mare prudență a științei penale să judece și intenția.

După aceste considerații preliminare, vom trece la studiul regimului presei în legislațiunea comparată.

Chestiunea comportă trei părți: Studiul regimului administrativ al presei, studiul regimului penal (responsabilitate) al presei și în sfârșit problema delicată a dreptului de răspuns în materie de presă.

I. Regimul administrativ al presei. Măsurile preventive.

Căutându-se punctul de intersecție între libertatea individuală manifestată prin dezvoltarea gândirii cu ajutorul presei și între drepturile indivizilor și ale corpului social, legislatorul unui regim al presei are de ales între trei mijloace: 1) mijloace preventive, 2) represiunea ordinară a infracțiunilor după dreptul comun și 3) represiunea specială. Legile preventive sunt în general lucru extrem de delicat în legislația unei țări și mai ales a țărilor cu regim democratic, căci prin exagerarea măsurilor preventive și exagerarea e din esența oricărei administrațiuni, libertatea individuală și însăși dezvoltarea socială pot fi atinse și stânjenite. E deci discutabilă legitimitatea unor astfel de legiuiri, și credem că nu i s'ar găsi o legitimare decât dacă s'ar arăta că într'adevăr într'un moment dat al dezvoltării politice ale unui popor, un pericol există și că realmente privând pe unii de o libertate pe care le-o credem necesară, se scapă societatea de un pericol real, justificator al acestei restricții de libertate. Istoria regimului presei în țările cu regim democratic și constituțional ca Anglia și mai ales Franța arată în mod lămuritor modul cum guvernării au înțeles oportunitatea măsurilor preventive. Fără să negăm utilitatea relativă a regimului preventiv, care asi-

gură represiunea și o face mai sigură și mai severă, e incontestabil că orice măsură de acest fel e o derogare de la dreptul comun.

La o analiză mai profundă a acestor măsuri, vedem că derogarea este câte odată mai complexă, înlocuind profund dreptul comun, fiind oricum «deasupra lui», alte ori mai puțin categorică așezându-se «alături» de dreptul comun.

Vom putea astfel considera două categorii de măsuri preventive în regimul presei. Prima categorie va cuprinde: a) cenzura, și mai ales cenzura prealabilă care e, dacă putem să ne exprimăm astfel, sistemul preventiv la cea mai înaltă a sa putere, și b) autorizația sau recunoașterea prealabilă. A doua categorie va îngloba: a) obligația de a desemna un girant sau editor responsabil, b) depunerea unei cauțiuni care să garanteze plata amenzilor și c) măsurile de poliție administrativă destinate a evita clandestinitatea prin declarațiile numelui și domiciliului celor interesați. Majoritatea legislațiilor moderne au regimul preventiv al presei aplicând măsurile categoriei a doua excluzând cele din categoria întâia. Altele aplică pe lângă măsurile preventive relativ ușoare ale categoriei a doua și pe cele mai severe ale categoriei întâia. În fine sunt țări, în special extra-europene cari nu cunosc nici un fel de regim preventiv, unde presa, în afară de obligația de a răspunde de infracțiunile comise prin publicație, e absolut liberă.

În acest caz e legislația Statelor-Unite ale Americii, unde e o axiomă a situației politice că deși orice măsură preventivă are de scop, în mod tacit de a atenua efectul presei prin limitarea numărului ziarelor, totuși americanii consideră că singurul mijloc de a neutraliza acțiunea presei e tocmai înmulțirea numărului ziarelor, acțiunea și eficacitatea lor fiind în ordine inversă de numărul lor. În consecință în Statele-Unite nu există nici un fel de lege a presei, nici federală nici a Statelor particulare. Regimul presei e guvernat de dreptul comun atât în materie preventivă cât și în materie represivă, orice cetățean răspunzând în fața justiției de abuzul de a publica vești ne-exacte, calomnii sau injurii. Aceeași constatare se poate face și despre alte State americane ca: Venezuela (art. 25—6) din constituția 1914 garantează libertatea expresiunii gândirii prin presă și declară că codul penal, va fi aplicat în cazurile de calomnie, difamație și injurie. Paraguay (garanție constituțională (art. 18) a libertății expresiunii ideilor și competența de drept comun pentru infracțiunile comise).

În republica Argentina art. 14 din constituție decide că orice locuitor al Republicii poate să-și publice ideile prin presă fără nici un fel de cenzură prealabilă. Nici o legislație specială nu există și singurele restricții sunt cele prevăzute de dispozițiile represive ale codului penal (art. 177, 179 și art. amendat privitor la difamație precum și art. 12, 19—24 și 26—28 din legea apărării sociale).

Aceste legislații americane necunoscând nici o lege de represiune specială pentru infracțiunile comise prin presă, cu atât mai mult nu poate fi vorba de nici un fel de măsură preventivă. Dar un fel de țări cari deși au legi de presă, și unde re-

presiunea e destul de larg înțeleasă, nu a cunoscut totuși nici o măsură preventivă.

În fruntea acestor țări vom numi Anglia care a avut primele legi de presă, dintre toate țările moderne.—Și nu se poate spune în materie de delict de presă că dreptul englez ar fi tolerant cu abuzurile. Represiunea e severă și de multe ori contrarie concepției europene a libertății de opinie.

Cu o scurtă întrerupere de câți-va ani în secolul al 17-lea, Anglia nu a cunoscut din 1641 nici un fel de măsură preventivă în sensul strict al cuvântului.—Unele legislații europene au fost inspirate în suprimarea oricărui regim preventiv al presei de legislația engleză. Au crezut că pentru reprimarea abuzurilor care se pot comite prin presă, dreptul comun sau legile represive sunt suficiente. În această categorie vom pune Belgia, Bulgaria și Cehoslovacia. Principiul dominant în aceste țări este că :

„Oricine poate imprima și publica în mod liber, cu condiția de a răspunde în caz de infracțiune în fața unui tribunal, statuând după verdictul a 12 jurați după cum se spune în Anglia).

1) Diversele legi privitoare la presa din Belgia nu cunosc nici un fel de măsură preventivă. Articolul 18 din Constituția din 7 Februarie 1831 menționează expres : «Presa e liberă; cenzură nu va putea fi stabilită; nu se poate cere depunerea de cauțiune din partea scriitorilor, editorilor sau tipografilor. Când autorul este cunoscut și domiciliat în Belgia, editorul, tipograful sau distribuitorul nu pot fi urmăriți». Toate legile și decretele următoare nu regulează decât legislația respectivă, cu multe trimiteri la dreptul comun. (Decret din 19 Iulie 1831, din 20 Iulie 1831, Lege din 6 Aprilie 1847, Lege din 2 Decembrie 1852, Lege din 25 Martie 1891).

Dispozițiuni similare găsim în legea presei din 1921 din Bulgaria. Art. 7 al acestei legi spune că delictele comise prin presă vor fi pedepsite conform dispozițiilor Codului penal. Articolele următoare inclusiv art. 10 stabilesc răspunderile destul de severe în caz de absență a unuia din ei: ale autorului, editorului, tipografului și distribuitorului, dar nicăieri nu e vorba de vre-o măsură preventivă. Legea Presei din 30 Mai 1924 a Republicii Cehoslovace în art. 1 spune că orice delict de difamație, injurie și atacuri în contra onoarei persoanelor vor fi judecate conform Codului penal și în general că Codul penal va fi totdeauna aplicabil în afară de cazurile când legea presei va prevedea altfel.

Aceste dispoziții se raportă la stabilirea responsabilității penale, chestiune totdeauna delicată în materie de presă și la procedura de judecată. Legea nu compoartă nici un fel de dispozițiuni cu caracter preventiv.

Continuând analiza principiilor care au călăuzit diversele legislații și începând, după cum am făcut, cu cele mai liberale pentru a sfârși cu cele mai

restrictive și autoritare, o observație preliminară se îndune. — În diviziunea care am făcut-o între măsurile administrative, am considerat două categorii. — În prima categorie am pus cele cu mult deasupra dreptului comun (cenzura și autorizația prealabilă) și în a doua cele «alături» de dreptul comun, măsuri mai puțin riguroase și mai compatibile cu un regim relativ liberal.

În această categorie se puneau: 1) declarația de existență a periodicului, 2) indicarea pe fiecare număr a diverselor date de identitate ale tipografului, editorului, etc. 3) obligația depozitului legal sau special și 4) desemnarea unui girant responsabil.

Într'un regim ideal de libertate absolută și care totuși ar admite măsuri preventive, e incontestabil că obligațiile destinate a evita eladestinitatea ar fi un minim de restricțiune. — În consecință, declarația, de existență a ziarului sau a periodicului (care nu trebuie în nici un caz să fie confundată cu autorizația prealabilă) și indicațiile de identitate pe fiecare număr nu constituie, «stricto sensu», o măsură restrictivă a libertății presei.

Celelalte două însă după părerea noastră, deși admise de aproape toate legislațiile care impun măsurile preventive, sunt restrictive, ale libertății.

Mai puțin restrictivă decât ar fi cenzura, cauțiunea sau autorizația prealabilă; însă totuși suficientă pentru a îngradi libertatea gândirii și a face pe cei cari se folosesc de ea să aibă totdeauna în fața lor represiunea posibilă. Astfel se prezintă obligațiunea desemnării unui girant responsabil.

E o măsură inspirată din legea presei franceze din 1881 care ea însăși o moștenise din diversele legislații de presă ale secolului al IX-lea, consecință inevitabilă a multiplelor schimbări de regim politic pe cari le suferise statul francez.

E o măsură lipsită de orice utilitate, și putându-se oricând afla adevăratul vinovat, întru nimic justificabilă. — Adevărata răspundere poate incumba autorului și editorului sau redactorului-șef, măsură admisă de altfel de multe din legislațiile recente. Căci nu e admisibil din punct de vedere al echității ca un om de pache complet inocent să fie plătit să facă lunile de închisoare la cari poate fi condamnat un ziar.

S'a spus în apărarea acestei măsuri, că eera ușor de aplicat, că toată lumea să obișnuise cu ea și că din suprimarea ei, însăși presa va păgubi. — E evident că presa avea folos să aibă un girant responsabil, dar în acest caz represiunea nu va atinge pe adevăratul vinovat și sancțiunea nu va fi niciodată echitabilă. Ceeace a determinat de altfel de multeori ca represiunea să fie extrem de șovăitoare și de slabă.

Cam pentru aceleași motive s'a păstrat și depozitul special al periodicelor.

Pentru cărți, e o măsură admisibilă fiind aproape unica măsură de a îmbogăți automat și eften colecțiile naționale, chiar cu riscul pletorii de opere nu indispensabile. Pentru periodice depozitul special făcut în momentul apariției, face pe de-o parte dublă întrebuințare cu declarația de existență și pe de altă parte în vechiul regim al presei franceze eera adeseori urmat de o adevărată cenzură prealabilă care eera confiscarea. — Unul din iluștri apărători ai libertății presei, Benjamin Con-

1) Lipsa de măsuri preventive și judecata juraților, iată ce constituie pentru Englezi libertatea presei. Libertatea discuției în Anglia nu e altcava sau aproape, decât dreptul de a spune ori și ce cu condiția ca o curte compusă din 12 negustori (Shop Keepers) să judece dacă această a fost scris sau spus.

Dicoy: Introduction à l'étude du droit Constitutionnel.

stant s'a ridicat de altminteri cu energie în potriiva depozitului legal, considerându-l ca o adevărată sancțiune administrativă, ceea ce ne face să-l considerăm mai mult din punct de vedere istoric decât din punct de vedere al utilității sale, sau al justificării în principiu.

Putem deci considera ca măsuri preventive în sensul strict al cuvântului, declarația de existență și care nu va fi cerere de autorizație și indicațiile de nume, adresă, ale tipografului sau editorului. Aceste măsuri, destinate a evita clandestinitatea care nu e sinonimă cu libertatea sunt de primă și absolută necesitate într'un regim preventiv, odată admis.

În acest sens e redactată legea presei din Brazilia din 1923 care cere indicarea numelui proprietarului și al tipografului editor, tipărite pe pagina I-a, cari condiții odată satisfăcute, înregistrarea va fi făcută din oficiu la biroul presei. Legislația braziliană prin extrema ei moderație și concizie este însă o excepție. Majoritatea legislațiilor cari admit regimul preventiv moderat cer și desemnarea unui girant responsabil și depozitul legal.

(Va urma)

E. A. Poulopol și C. G. Vasiliu
Doctori în drept dela Paris.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 31 Mai 1926

Președinția D-lui N. Stănilă, consilier

Vasile G. Tolea cu Ministerul Public

AMNISTIE. — INVOCAREA EI PE CALE DE CONTESTAȚIE LA EXECUTARE. — RECURS. — INVOCAREA DIN NOU A AMNISTIEI ÎN CONTESTAȚIE DUPĂ CE A FOST RIDICATĂ ÎN RECURSUL ASUPRA FONDULUI.

Amnistia fiind o chestiune de ordine publică și având de efect desființarea existenței infracțiunii din punctul de vedere represiv, poate fi propusă în orice stare a procesului și chiar pe cale de contestație.

Astfel, deși înaintea Curței de Casație, cu ocazia judecării recursului asupra fondului, excepțiunea de amnistie, a mai fost propusă ea poate fi totuși ridicată din nou, în recursul ce s'ar face în contestație, dacă se bazează pe acte și dovezi noi, fără ca prin aceasta să se violeze autoritatea lucrului judecat.

No. 2141. — Admis recursul făcut de Vasile G. Tolea în contra Deciziei cu No. 289/925 a Curței de apel din Craiova S. I. S'au ascultat D-l avocat Demitriu pentru recurent și D-l Procuror Al Dem. Oprescu în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare supliment depus la 17 Februarie;

«Pe baza certificatului No. 322/925 al Primăriei comunei Gornești-Vâlcea și a adevărinței No. 11/925

a cercului de recrutare Vâlcea cer ca să fiu amnistiat ca unul ce mă pot bucura de dispozițiunile Decretului de Amnistie No. 2843/916, întru cât la data decretării mobilizării eram concentrat și în serviciul armatei, cu care am și fost evacuat în Moldova, deși nu fusesem încorporat fiind contingentul 1920. Fiind socotit chiar ca rechiziționat pentru trebuințele armatei tot pot beneficia de amnistie».

Având în vedere că în prealabil, urmează a se examina dacă această Inaltă Curte poate cerceta din nou pe calea unui recurs împotriva unei decizii date asupra unei contestațiuni la executare, chestiunea amnistiei, atunci când această chestiune, a fost propusă și respinsă de această Inaltă Curte de Casație cu prilejul judecării recursului, în contra deciziei care a pronunțat în fond condamnarea inculpaților.

Considerând că amnistia este o chestiune de ordine publică, care poate fi invocată în orice stare a procesului și chiar pe cale de contestațiune, de oarece efectul ei este desființarea existenței infracțiunii din punctul de vedere represiv.

Că, prin urmare, atunci când este invocată pe cale de contestațiune, ea poate fi cercetată cu condițiunea să nu atingă principiul autorității lucrului judecat.

Că, prin urmare, chestiunea nu ar putea fi cercetată și admisă, atunci când în instanța de contestațiune, susținerea celui osândit s'ar întemeia tot pe actele și considerațiunile examinate cu prilejul judecării recursului făcut împotriva hotărârii de condamnare și înlăturate atunci.

Că însă, dată fiind natura specială a acestui motiv de stingere a acțiunii publice, el poate fi invocat în instanța de contestațiune, atunci când se întemeiază pe acte ce nu au fost prezentate și examinate cu prilejul primei judecări a chestiunii.

Că în cazul de față, recurentul se întemeiază pe acte care nu au fost prezentate, cu ocaziunea judecării primului recurs.

Că așa fiind, cu toate că chestiunea a fost propusă în fața acestei Inalte Curți, totuși ivindu-se actele noi ea poate fi luată din nou în discuție.

Având în vedere în fond, că prin motivul de casare suplimentar inculpatul Vasile Gh. Tolea, cere să fie amnistiat pe temeiul decretului-lege No. 2843 din 22 August 1916.

Având în vedere că prin acest decret, se amnistiază toți dezertorii, nesupuși, omiși și frauduloși la legea recrutării, precum și pe preveniții pentru delictetele de dezertare și nesupunere, precum și pentru orice fel de delictete de drept comun.

Că expresiunea «delictete de drept comun», cuprind nu numai infracțiunile pedepsite cu pedepse corecționale, dar și cele care sunt calificate de lege ca crime, deoarece această expresiune este neîntrebuițată într'un mod generic și în opozițiune cu ideea de infracțiune militară.

Că aceasta rezultă și din instrucțiunile speciale, date pentru punerea în aplicare a acestui decret; că de aci rezultă că infracțiunea pentru care inculpatul este condamnat (omor cu voință) săvârșit în timpul minorității întră în prevederile citatului decret, de oarece ea este comisă înainte de 14 August 1916.

Având în vedere, că decretul 2843 din 22 August 1916, aplicându-se acelor care se găseau sub arme, sau în activitate de serviciu sau miliție, la data apariției decretului, urmează a se stabili dacă infractorul se poate prevala de amnistia acordată de acest decret.

Considerând că din actele dela dosar și anume din adevărta cerului de recrutare Vâlcea No. 11265 din 28 Aprilie 1925, coroborată cu certificatul eliberat de primăria comunei Gornești-Vâlcea No. 322 din 19 Maiu 1925, se stabilește că numitul infractor deși urma să fie încorporat cu contingentul 1922, totuși fiind concentrat în momentul declarării războiului la cercul de recrutare Vâlcea încă dela 4 August 1916 și pus sub comandă a fost întrebuințat la lucrările șoselei Voineasa și la tranșeele dela punctul Căneni și altele, până la retragerea în Moldova; că la 28 Septembrie 1916 cercul de recrutare retrăgându-se în Moldova, inculpatul s'a retras împreună cu cercul de recrutare unde a fost întrebuințat tot la servicii pentru armată.

Cănsiderând deci, că infractorul Vasile G. Tolea ce afla în serviciul armatei încă dela 14 August 1916, anterior datei decretului No. 2843.916 și deci infractorul găsindu-se într'o asemenea situațiune este în drept să beneficeze de dispozițiunile citatului decret.

Că așa fiind, motivul de casare se găsește întemeiat și recursul urmează a se admite fără a mai fi necesară și discuția motivului 1 punctele a și b.

Că urmează a se casa nu numai deciziunea instanței de fond dată asupra contestațiunei, dar și aceia privitoare la condamnățiune însăși pentru că să nu mai poată produce efect, acțiunea publică fiind stinsă.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența dela 7 Octombrie 1926

Președinția D-lui Gr. Pherekyde, președinte

I. Nachtigal cu Frații Cohn

FALIMENT. — CONTINUAREA COMERTULUI. — HOTĂRÂRE PRIN CARE SE RESPINGE CEREREA DE CONTINUAREA COMERTULUI ART. 760 ȘI 944 C. COM.

Dispozițiunile art. 94⁺ cod. comercial, potrivit cărora, toate sentințele date de Tribunalul de comerț în materie de faliment sunt executorii și nu sunt supuse opoziției sau apelului, de cât în cazurile prevăzute de lege, se aplică și în ceace privește hotărârile Tribunalului de comerț prin care se respinge cererea unui falit pentru continuarea comerțului, cari deci sunt date fără drept de apel, întru cât art. 760 cod. comercial, care arată condițiunile în care Tribunalul poate să încuviințeze continuarea comerțului, nu prevede calea apelului în contra încheerilor Tribunalului date asupra acestor cereri.

No. 157. — Respinse apelurile făcute atât de falitul I. Nachtiga, cât și de firma creditoare Frații Cohn în contra jurnalului Trib. Ilfov S. I. comercială cu No. 13,500 din 26 Iulie 1926.

Curtea, în majoritate,

Asupra apelurilor conexe declarate pe deoparte de către falitul I. Nachtigal, iar pe de altă parte de către creditoarea firma Frații Cohn, în contra jurnalului No. 13.500 din 26 Iulie 1926, a Tribunalului Ilfov, Secția I-a Comercială, prin care s'a respins cererea de continuare de comerț făcută de falitul I. Nachtigal;

Având în vedere susținerile apelanților și actele aflate în dosarul cauzei;

Având în vedere că, conform art. 944 codul comercial, toate sentințele date de Tribunalul de Comerț în materie de faliment, sunt executorii și nu sunt supuse opozițiunii sau apelului, decât în cazurile prevăzute de lege;

Că, în acelaș timp, art. 760 codul comercial, neprevăzând dreptul de apel în contra încheierii prin care statuiază asupra continuării comerțului unui falit, urmează a se examina dacă cuvântul «sentințele» din art. 944 cod este generic, cuprinzând într'insul orice hotărâri luate de Tribunal în administrarea falimentului, și ca urmare dacă apelul de față este admisibil sau nu în principiu;

Considerând că ideea care a determinat edictarea art. 944 cod. com. a fost ca starea de incertitudine ce se creiază în comerț prin apariția unui faliment nu trebuie lăsată multă vreme nelămurită și lichidarea cât mai grabnică a unei asemenea situațiuni juridice se impune ca o necesitate. Călăuzit de această convingere, legiuitorul, în chiar interesul mesei credale și pentru ca opozițiunile și apelurile continui inoportune să nu turbure lucrările de lichidare, a pus principiul că în această materie hotărârile sunt definitive și numai excepțional atacabile, în cazurile prea importante, prevăzute expres de lege. Urgența materiei a impus suprimarea căilor obișnuite de atac, suprimare socotită în general fără pericol, dat fiind că controlul în administrarea și lichidarea falimentului este suficient garantat prin prezența judecătorului sindic și tutela Tribunalului;

Considerând că aceasta fiind explicațiunea și baza dispozițiunilor art. 944 cod. comercial, ar fi absolut nelogic să credem că prin termenii acestui articol s'a interzis apelul numai contra sentințelor propriu zise ale Tribunalului. Dacă s'ar primi această interpretare, atunci ar trebui să se admită ca legea interzice opozițiunile și apelurilor în cazuri cu mult mai importante, cum ar fi: admiterea sau respingerea moratoriului și le menține ca un drept în afacerile simple, de pură administrație a falimentului, rezolvate eurent de Tribunal pe cale de jurnal, cum ar fi: scoaterea în vânzare a lucrurilor supuse stricăciunei, numirea sau eliminarea unui expert sau custode, continuarea comerțului, etc. Aceste măsuri fiind un atribut exclusiv de administrație a falimentului, a socoti că pot fi împiedicate sau întârziate prin opoziție sau apel, ar însemna să nu ținem seama de scopul urmărit prin dispozițiunile art. 944 cod. comercial;

Considerând că acest sens al legii se învederează și din examinarea atentă a modificărilor suferite de codul de comerț în această materie;

Intr'adevăr: art. 944 cod. comercial este o reproducere fidelă a vechiului art. 936 cod. comercial, el însuși o copie a art. 913 cod. comercial italian. După vechiul cod comercial, operațiunile falimentului erau conduse de sindic, supravegheat de o comisiune de creditori, sub direcțiunea unui judecător comisar. Măsurile de administrație se rezolvau de judecătorul comisar pe cale de ordonanțe, cari conform art. 933 cod. com. erau definitive, afară de cazurile determinate de lege. Tribunalul nu eră chemat să se pronunțe decât în unele împrejurări și anume: atunci când soluționează afaceri cu care era direct sesizat și cari trebuiau conform legii să fie rezolvate prin sentințe; deasemenea când legea permitea să se pronunțe ca instanță de recurs, asupra ordonanțelor judecătorului comisar, și în sfârșit în unele cazuri când direct lua dispozițiuni pe cale de încheieri, cum erau înlocuirea sindicului, a judecătorului comisar sau acordarea unui termen falitului pentru depunerea bilanțului; (art. vechi 733, 740 și 759), dispozițiuni cari le lua în cazuri foarte rari și cari prin natura lor constituiau acte de autoritate administrativă ce nu puteau suferi discuțiuni și amânări. De aceea art. 933 cod. comercial vechiu se exprimă prin termenul general «sentințele», adică hotărârile ce se dau de Tribunal ca organ suprem de control în administrarea falimentului. Coexistența art. 933 și 936 în vechiul cod de comerț concretizează voința fermă a legiuitorului ca lichidarea să se facă sub tutela tribunalului de comerț și fără întârziere posibilă, afară de cazurile prea importante prevăzute expres de dânsul, unde a admis un control mai riguros, acordând dreptul de opoziție și apel. În urma modificării suferite de codul de comerț, desființându-se sindicul, delegațiunea creditorilor și judecătorul comisar și trecându-se administrația judecătorului sindic, nou înființat, dar cu atribuțiuni reduse, aproape toate drepturile judecătorului comisar de a rezolva unele chestiuni de administrație pe cale de ordonanță, au devenit un atribut al Tribunalului de Comerț, care le rezolvă pe cale de jurnal, iar dispozițiunile art. 933 vechiu menținut și devenit art. 941, au rămas aproape fără utilitate practică. Aceasta fiind situațiunea, este cu neputință de admis, că la modificarea parțială a unor forme procedurale ale falimentului, fără însă a se modifica principiul care a dominat la crearea întregului sistem de procedură falimentară, s'a înțeles ca măsurile ce se luau fără drept de apel de judecătorul comisar sub vechea lege, fiindcă astăzi se rezolvă de Tribunal pe cale de jurnal, au devenit apelabile și cu toate acestea, dacă înțelegem restrictiv sensul cuvântului «sentințele» din art. 944 cod. com., — așa cum îl înțelege minoritatea — nu este cu putință altă interpretare. Ar fi absolut nelogic. cu atât mai mult, cu cât în vechea redacțiune a legii, după cum s'a arătat, sensul acestui cuvânt aveă un înțeles mult mai larg, cuprinzând într'insul și unele măsuri ce se luau de Trib. direct;

Considerând că deasemenea este fără valoare argumentul ce se trage din art. 943 cod. comercial, imediat anterior lui 944 care se discută, susținându-se că întrucât aci legiuitorul întrebunțează conjunct cuvintele sentințe și încheieri, este vădit că dându-și seamă de tehnica termenelor în care

se exprimă, a înțeles să-i utilizeze în sensul strict juridic;

Pentru a evidenția netemeinicia acestui argument, este suficient și necesar să examinăm originea art. 943 c. com. Acest articol este o reproducere inexactă a art. 912 codul italian, în care se vorbește de sentințele și ordonanțele ce trebuiesc să fie publicate, traducându-se impropriu cuvântul «ordonanțe» prin expresiunile «încheierile Tribunalului» și adăogându-se în mod gratuit și nejuridic și cuvântul «Tribunalului», care nu figurează în textul italian. Traducerea este impropriu și nejuridică, fiindcă mai departe în enumerarea cazurilor când este necesară publicitatea, acest articol se referă și la art. 835 corespunzător, art. 930 italian, în care se vorbește de ordonanțele prezidențiale, cari firește că nu pot fi confundate cu încheierile Tribunalului. Examinând măsurile destinate publicității, acest articol, în afară de sentințe propriu zis, nu prevede decât două măsuri de alt ordin și cari strict juridic nu pot fi cuprinse în această enumerare și anume: cele arătate în art. 375 c. comercial și cari sunt un atribut suveran al Tribunalului, — apropiindu-se mai mult prin caracterul de autoritate ce-l au, de sensul cuvântului «ordonanțe», și ordonanțele prezidențiale ce se dau conform art. 835 cod. com. În acest cuprins de idei de sigur că felul cum se exprimă legea italiană în articolul corespunzător este mult mai propriu; pe când traducătorul codului nostru arată că nu a fost preocupat de valoarea tehnică a termenilor utilizați;

Prin art. 933 cod. com., corespunzător art. 912 italian, legiuitorul condus numai de ideea de protecțiune ce trebuiește acordată terților în materie de faliment, și prevăzând în acest scop publicitatea unor sentințe și măsuri anume specificate, a utilizat conjunct cuvintele «sentințe» și «încheieri», nu preocupat de a caracteriza situațiuni juridice distincte, ci impresionat de diversitatea situațiunilor juridice din articolele pe cari le enumără — dovada este însăși geneza art. 933 cod. comercial, adică art. 912 cod. italian, unde în primul aliniat, atunci când se enumără articolele ce cuprind măsurile destinate publicității, se vorbește de sentințe și ordonanțe, iar mai departe în aliniatul doi, când se arată procedura de urmat pentru facerea publicațiunilor, se vorbește de «un estratto delle dette sentenze», înglobând în expresiunea de «sentenze» și ordonanțele și sentințele propriu zis prevăzute în primul aliniat;

Prin urmare nu din felul cum este formulat art. 933 cod. com. în imediata apropiere și prin comparație cu art. 944 cod. comercial se poate trage concluzia că legiuitorul când întrebunțează în art. 944 cuvântul «sentințele», îl utilizează reflectat în sensul restrâns și strict juridic al cuvântului;

Având în vedere că din cele arătate mai sus rezultă că, conform art. 944 cod. comercial hătărârile Tribunalului de comerț, prin care respinge cererea unui falit pentru continuarea comerțului, este dată fără drept de apel, apelurile de față cată a fi respinse ca inadmisibile în principiu;

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier D. Cernescu, Curtea respinge apelurile ca inadmisibile. Semnați: Gr. Pherekyde, I. Ștefănescu, D. Cernescu.

Opiniune

Subsemnații, diferind de majoritate, suntem de părere a se declara admisibil, în principiu, apelul făcut de I. Nachtigal și Firma «Frații Cohn», contra încheierii No. 13400 926 a Tribuualului Ilfov Secția I comercială, pentru următoarele considerațiuni:

Prin art. 934 codul comercial, legiuitorul dispune că, în materie de faliment, sentințele date de Tribunal nu sunt supuse apelului decât în cazurile prevăzute de lege;

Că, chestiunea care se ridică, în speță, este a se ști dacă menționata dispoziție își găsește aplicație și cu privire la încheierile date în camera de consiliu sau numai în sentințele propriu zise;

Având în vedere că legiuitorul, tratând procedura falimentului, întrebuițează, în texte diferite, termenul de „sentință” cu un înțeles deosebit de „încheiere”;

Că, chiar în art. 943, deci într'un text imediat anterior art. 944, supus discuțiunii, termenii „sentințe” și „încheieri” sunt întrebuițate conjunctiv... „sentințele” și încheierile...“ deci vădit cu înțeles deosebit;

Ori, față de înțelesul distinct cu care legiuitorul, în chiar materia falimentului, întrebuițează acești doi termeni, nu se poate admite să se estindă aplicațiunea unei dispozițiuni și la încheieri, atunci când legiuitorul vorbește numai de sentințe, cum este cazul art. 944. cod. comercial.

Un argument mai mult că legiuitorul, în art. 944, nu a întrebuițat termenul de sentință cu înțelesul generic, de dispozițiune judecătorească, rezultă și din art. 921 cod. comercial, în care se prevede că și ordonanțele judecătorului sindic nu sunt supuse apelului decât în cazurile determinate de lege. Dacă în art. 944 legiuitorul, prin sentințe ar fi înțeles orice dispozițiune judecătorească, înscrierea art. 941 devenea inutilă și ordonanțele judecătorului sindic, fiind dispozițiuni judecătorești, luate în materie de faliment; ori, existența acestor două texte de legi, învederează și mai mult că legiuitorul nu s'a referit în art. 944 la sentințele luate în înțelesul larg al cuvântului, ci numai la sentința propriu zise:

Obiecțiunea că nici o rațiune nu ar fi să se recunoască dreptul de apel contra încheierilor cari soluționează chestiuni de mai puțină importanță pe când, pentru motive de celeritate, legiuitorul ridică, în materie de faliment, această cale de atac când este vorba de sentințe prin care se rezolvă interese mai mari, oricât de temeinică ar fi această obiecțiune, nu poate, totuși îndreptăți pe judecători să adauge la legea existentă, judecătorii fiind chemați numai a o aplica în înțelesul voit exteriorizat de legiuitor, și aceasta cu atât mai mult în speță, cu cât art. 944 conține o dispoziție derogatorie prin care ridică dreptul de apel acolo unde dreptul comun îl admite. Ori, este unanim admis că decăderile de drepturi sunt destrictă interpretare și nu se pot estinde prin analogie, oricât rațiunea ar impune-o.

Din cele expuse rezultând dar că legiuitorul, în dispozițiunea art. 944 cod. comercial, n'a avut în vedere decât sentințele propriu zise, adică acele cari rezolvă o contestație între două sau mai multe

părți și cari se dau de tribunalele de prima instanță, după chemarea și ascultarea părților, iar nicidecum și simplele încheieri date în camera de consiliu, fără ascultarea părții interesante, care poate fi lezată prin luarea unor măsuri de jurisdicție grațioasă, și întrucât, în speță, apelul dedus judecății poartă asupra unei încheieri a Tribunalului, suntem de părere a se declara acest apel ca admisibil, în principiu.

Semnați: *Dem. L. Bagdad, P. Teodorescu.*

TRIBUNALUL ILFOV S. I CIV. COR

Audiența dela 14 Aprilie 1927

Președenția D-lui S. Rădulescu, președinte

Nestor Alexandrescu cu Regia Monopolurilor Statului
CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — NEPLATĂ DE SALARIU. — ACT DE GESTIUNE. — COMPETINȚA INSTANTELOR ORDINARE. — ART. 1 DIN LEGEA PENTRU CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV.
FUNCȚIONAR. — LIPSĂ DELA SERVICIU. — PERDEREA SALARIULUI. — ART. 8 DIN STATUTUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI ȘI ART. 15. DIN REGULAMENT.

1. Ne plata de salariu fiind un act de gestiune iar nu un act administrativ de autoritate, urmează că chestiunea de a se ști dacă refuzul unei autorități administrative de a achita salariul unui funcționar din serviciul său este sau nu îndreptățit, are a fi cercetată și judecată de instanțele ordinare iar nu de contenciosul administrativ.

2. Din cuprinsul art. 8 din statutul funcționarilor publici și art. 19 din regulament, rezultă că funcționarul care nu prestează serviciul statului pe un anumit interval de timp fără să poată invoca vreo cauză bine-cuvântată, nu mai poate pretinde a i se achita salariul pe acel timp.

No. 403. — Respinsă acțiunea intentată de către Nestor Alexandrescu cu petițiunea înregistrată la No. 51751 | 925 în proces cu Direcțiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului.

S'au ascultat D-nii avocați Nicu Stănescu pentru reclamant și Alex. I. Huber pentru părătă.

Tribunalul,

Asupra acțiunii civile de față intentată de către Nestor Alexandrescu, cu petiția înregistr. la No. 37848/925 și prin care cere ca părăta Direcțiunea Generală a Regiei Monopolurilor Statului să fie condamnată prin reprezentantul său legal să-i plătească suma de 59172 lei, cu procente legale până la achitare ce-i datorează cu titlu de salariu pentru funcțiunea de chimist, pe care a îndeplinit-o în serviciul fabricelor Regiei.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că înainte de a se intra în cercetarea fondului procesului, părăta a ridicat excepțiunea de incompetență motivând că reclamantul plângându-se prin acțiunea sa contra unui act administrativ de autoritate, competența aparține Contenciosului Administrativ, iar nu instanțelor de drept comun.

Având în vedere că din examinarea acțiunii re-

clamantului se constată că actul administrativ în contra căruia se plânge este refuzul Direcțiunii Regiei de a achita salariul.

Considerând că neplata de salariu este un act de gestiune, iar nu un act administrativ de autoritate, astfel că chestiunea de a se ști dacă refuzul unei autorități administrative de a achita salariul unui funcționar din serviciul său, e sau nu îndreptățit, are a fi cercetată și judecată de instanțele ordinare iar nu de Contenciosul Administrativ.

Că deci excepțiunea de incompetență invocată de către pîrîtă este nefondată și urmează a fi respinsă.

În fond:

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Reclamantul, care îndeplinea funcțiunea de chimist la laboratorul de chimie Belvedere, a fost mutat pe ziua de 20 Noembrie 1924 în Direcția Exploatărei din Direcția Generală a Regiei.

Cum această mutare i s'a părut ilegală, reclamantul face pe de-o parte recurs la Înalta Curte de Casație Secț. III-a, cerând anularea ordinelor de mutare, iar pe de altă parte prin petiția din 24 Noembrie 1924 face cunoscut Direcțiunii Generale a Regiei că până la pronunțarea justiției, dânsul stă la dispoziția Regiei numai pentru a fi întrebuințat ca chimist în fabrică și că deci nu înțelege să îndeplinească noua însărcinare ce i s'a dat prin ordinul de mutare.

Direcțiunea Regiei nerevenind asupra ordinului de mutare, reclamantul nu se mai prezintă la serviciu până la data când Casația s'a pronunțat asupra recursului său.

Intr'adevăr la 3 Iunie 1925, Înalta Curte îi respinge ca nefondat recursul, iar la 9 Iunie reclamantul se prezintă la Direcțiunea Generală a Regiei și-și reia serviciul.

Reclamantul cere acum prin acțiunea de față ca să i se plătească de către Regie suma de 59172 lei, din care 29172 lei reprezintă salariul cu accesorii dela 1 Ianuarie 1925—9 Iunie 1925, sumă care nu i-a fost achitată în timpul absenței dela serviciu și 30000 lei prima de fabricare nu numai pe acelaș interval de timp ci și pe timpul dela 9 Iunie 1925 de când a reintrat în serviciu, până la 1 Decembrie 1925 și care de asemeni i-a fost refuzată.

Având în vedere că pîrîta se opune la cererea reclamantului motivând că în ce privește plata salariului pe timpul dela 1 Ianuarie până la 9 Iunie 1925 nu mai poate fi pretinsă, de oarece în acest timp reclamantul nu a prestat nici un serviciu Regiei, că pentru acelaș motiv nu poate reclama nici plata primei pe acel timp, iar în ce privește plata primei dela data de 9 Iunie de când a reintrat în serviciu, reclamantul nu are nici un drept a o reclama, de oarece această primă este o retribuție variabilă dela 0—80% din leafa de bază a funcționarului și se dă dupe suverana apreciere a Direcțiunii Generale.

Considerând că potrivit art. 8. din statutul funcționarilor publici cari îndeplinesc serviciu de biou sunt obligați a lucra efectiv cel puțin 7 ore pe zi după orariul ce se va fixa de regulament, iar potrivit art. 19 din regulament, funcționarul care lipsește nemotivat mai mult de trei zile consecutive, va pierde retribuțiunea pe timpul absenței, putând fi pedepsit disciplinar, iar dacă funcționarul dă o

motivare insuficientă absenței sale, va fi trimis înaintea Comisiei disciplinare.

Considerând că din cuprinsul acestor texte de lege se deslușește lămurit că funcționarul care nu prestează serviciul Statului și nu poate invoca nici vreo cauză binecuvântată, nu poate pretinde salariul său.

Că această interpretare nu poate fi înlăturată după cum pretinde reclamantul, nici pe considerația că dânsul avea specialitatea de chimist, căci tot funcționar public era, nici pe considerația că nu îndeplinea o funcție de biou, căci legea dispune în privința acestor funcționari numai că sunt obligați a lucra efectiv cel puțin 7 ore pe zi, fără ca de aci să se poată deduce că ceilalți funcționari cari nu fac serviciu de biou să poată să nu lucreze de loc și totuși să li se servească salariile, ceea ce ar fi un non sens.

Că de asemeni nefundată e și argumentarea reclamantului că Regia pentru faptul absenței sale trebuia să-l considere ca demisionat sau să-l trimeată înaintea Comisiunii disciplinare, de oarece faptul de indulgență al Direcției Generale a Regiei de-a nu fi uzat de măsura pedepsirii, nu poate să se întoarcă în contra ei și în favoarea reclamantului și să atragă obligațiune pentru Regie de-a plăti salariu unui funcționar pe timpul cât acesta nu și-a îndeplinit serviciul său.

Considerând că în afară de aceasta, ar fi foarte periculos pentru bunul mers al Statului, dacă orice funcționar care pe motiv că s'a adresat Contenciosului Administrativ pentru a se plânge contra actelor autorității ierarhice, s'ar absentă dela serviciu și ar reveni apoi după ce cererea sa a fost găsită neîntemeiată de justiție, să ceară salarii pe tot timpul absenței sale.

Că deci refuzul Direcției Generale a Regiei Monopolurilor Statului, de a plăti salarii reclamantului pe tot timpul cât a absentat dela serviciu, este deplin justificat și în consecință justificată este și neplata primei de fabricație pe acelaș period de timp.

Având în vedere că în ce privește plata primei de fabricație dela data când reclamantul a fost repermis în serviciu.

Considerând că prima fiind o retribuție variabilă dela 0—80% din leafa funcționarului, ce se dă de Direcțiunea Generală după aprecierea serviciului pe care funcționarul îl prestează, urmează că ea este lăsată la suverana apreciere a acestei Direcții astfel că dacă înainte ca reclamantul să fi părăsit serviciul, Direcțiunea Generală a Regiei a găsit că acesta merită o primă în raport cu salariul său, suverană a fost, ca după reprimirea acestuia în serviciu să aprecieze că numai merită prima pe care o primea înainte.

Că deci refuzul Regiei și în ce privește plata primei cerute de reclamant dela data de când a reintrat în serviciu este justificat, astfel că acțiunea reclamantului devine și din acest punct de vedere nefondată și prin urmare are a fi respinsă.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnat: S. Rădulescu.